

สื่อนวัตกรรมทางการศึกษา การส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กโดย ใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

นางยุพิน นามจิต
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีราชา
สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา อำเภอศรีราชา
จังหวัดชลบุรี

ชื่อผลงาน ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์
เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3

ผู้ศึกษา นางยุพิน นามจิต

ปีการศึกษา 2568

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีความมุ่งหมายของการศึกษาการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์ และเพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กก่อนและหลังที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 3-4 ปี ที่กำลังศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์ ได้แก่ชุดฝึกทักษะแต่งตัวกันเกาะ “ร้อยรูตึงเกาะแปะติด” จำนวน 5 ชุด ในแต่ละชุด มี 6 กิจกรรมประกอบด้วย ดัดกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า รูดซิปร้อยเข็มขัด ตัวล็อกก้ามปู ปิดเปิดกระเป๋

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ $t - test$ One-sample test for the mean)

ผลการศึกษา พบว่า

1. ได้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล1/3 พบว่า มีคุณภาพดี จำนวน 5 ชุด ในแต่ละชุดมี 6 กิจกรรม ประกอบด้วย ดัดกระดุม ผูกเชือกกรองเท้า รูดซิปร้อยเข็มขัด ตัวล็อกก้ามปู ปิดเปิดกระเป๋

2. ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัตศวรรย์จำนวนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประกาศคุณูปการ

รายงานการศึกษาฉบับนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการที่ผู้ศึกษาได้ดำเนินการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย โดยใช้กระบวนการวิจัยและการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์มหัศจรรย์ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี

รายงานการศึกษาฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความกรุณาจากผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการ คณะครูสายชั้นอนุบาล ผู้ปกครอง โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ที่ให้คำปรึกษา ให้แนวคิด แนะนำแนวทาง และช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาในการศึกษาเป็นอย่างดี ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ช่วยกรุณาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

นางยุพิน นามจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
ประกาศคุณูปการ.....	ข
สารบัญ.....	ค
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.....	6
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและชุดฝึกทักษะ.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	20
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	20
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	20
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	20
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา.....	24
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	27
อภิปรายผล.....	27
ข้อเสนอแนะ.....	29
บรรณานุกรม.....	
ภาคผนวก	
รูปภาพประกอบกิจกรรม/คู่มือการใช้ชุดฝึกทักษะ/เกณฑ์การให้คะแนน	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยยึดหลักการเล็งดู ควบคู่กับการให้การศึกษาโดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง และสังคม ซึ่งการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปกิจกรรม บูรณาการผ่านการเล่นเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ได้พัฒนา ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยการบูรณาการกิจกรรม 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) อีริคสัน (Cook & Cook, 2010) ให้ความเห็นว่าเด็กวัยนี้เป็นวัยกำลังเรียนรู้ต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีเด็กก็จะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีความคิดริเริ่ม เช่นเดียวกับ บลูม (Bloom, 1964) ที่อธิบายว่า 50% ของสติปัญญาของมนุษย์จะเริ่มพัฒนาขึ้นในช่วง 4 ปีแรกของ ชีวิต และอีก 30 % จะพัฒนาขึ้นในช่วงต่อ ๆ ไปถ้าเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ที่ดี

ดังนั้นวัยเด็กจึงเป็นวัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งทางร่างกายและสติปัญญา สังคม และบุคลิกภาพ ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้าง ฐานความพร้อม สำหรับการพัฒนาในระยะต่อไปพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาสติปัญญาในระดับต่อ ๆ ไป การจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็ก จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสได้เล่น และคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง อันจะเป็นรากฐานที่จะทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นเป็นผู้ที่มีความคิด สร้างสรรค์ มีความมั่นใจรู้จักประจักษ์คุณค่าแสวงหาความรู้มีใช้คอยแต่จะลอกเลียนแบบผู้อื่น (กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา, 2536)

การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้ใช้กล้ามเนื้อสายตาร่วมกับมือ เพราะการประสานงานของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กยังไม่พร้อมเท่าที่ควร ส่งผลให้การเขียนการวาด ภาพ และการหยิบจับดินสอของเด็กยังไม่ถูกวิธี เนื่องจากกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กยังไม่แข็งแรง เท่าที่ควรการพัฒนากล้ามเนื้อมือและนิ้วของลูกไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษหรือของเล่น ราคาแพง แต่สามารถทำได้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นและฝึก ใช้มืออย่างอิสระ ก็ช่วยให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาทักษะสำคัญที่มีเด็กอายุ 6 เดือน ที่เริ่มคว้าของได้ดี

ใช้เสื้อผ้า ตุ๊กตาผ้า หรือของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกันให้ลูกลองจับการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมือและนิ้วของลูก ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษหรือของเล่นราคาแพง แต่สามารถทำได้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นและฝึกใช้มืออย่างอิสระ ก็ช่วยให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาทักษะสำคัญที่มี เด็กอายุ 6 เดือนที่เริ่มคว้าของได้ดี ใช้เสื้อผ้า ตุ๊กตาผ้า หรือของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกันให้ลูกลองจับเด็กที่โตขึ้น และเริ่มเข้าใจคำสั่ง ให้ลูกลองหยิบของตามที่พ่อแม่บอก เช่น “หยิบลูกบอลให้แม่” โดยเฉพาะในช่วงวัย 0 - 3 ขวบ สมองของเด็กกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการสร้างเส้นประสาท มากกว่าล้านจุดเชื่อมต่อในทุก ๆ วินาที ดังนั้น การให้ลูกได้เล่นและใช้มือสำรวจโลก จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการสมองที่สำคัญยิ่งงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ระบุว่า การพัฒนาทักษะการใช้มือและนิ้วในเด็กเล็ก มีความเชื่อมโยงกับ ทักษะการแก้ปัญหา สมาธิ และการเรียนรู้ในระยะยาว ดังนั้น การให้เด็ก ๆ ได้เล่นเพื่อฝึกการใช้มือ ไม่ใช่แค่เรื่องสนุก แต่เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการเติบโตและการเรียนรู้ในอนาคตอีกด้วย

การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก (fine motor skills) ตามแนวคิดของมอนเตสซอรี คือการฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ๆ ในมือและนิ้ว เช่น การหยิบ จับ เขียน วาด หรือใช้เครื่องมือต่าง ๆ แนวคิดนี้เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การร้อยลูกปัด การระบายสี หรือการใช้เครื่องมือในชีวิตประจำวัน การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กนี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น การเขียน การผูกเชือกรองเท้า หรือการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี กิจกรรม Montessori แบบลงมือปฏิบัติจริงสำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวที่ดีผ่านกิจกรรมมอนเตสซอรี กิจกรรมการเล่นที่ช่วย พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมัดเล็กในเด็กถือ เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ของมอนเตสซอรี 5 อันดับแรก สำหรับพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก การเตรียมตัวเขียน การพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อมัดเล็กถือเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้เด็ก ๆ ในการเขียนความสามารถในการควบคุมดินสอหรือกิจกรรมมอนเตสซอรีที่สร้างแรงบันดาลใจ กิจกรรมมอนเตสซอรีมีประโยชน์มากมายต่อพัฒนาการของเด็ก ๆ โดยการทำกิจกรรมลงมือปฏิบัติจริง เด็ก ๆ จะได้พัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อมัดเล็กและการประสานสัมพันธ์ระหว่างตา กับมือ

สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ ที่วางไว้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เขื่อนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง สื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย

อารมณ์ จิตใจสังคมและสติปัญญา ควรเป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อสะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจากสื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย (สำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษา, 2547)

ผู้ศึกษาซึ่งเป็นครูที่สอนในระดับปฐมวัย ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการฝึกด้านความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับตา สามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กมีกล้ามเนื้อมัดเล็กที่แข็งแรงขึ้น ถือว่ามีความสำคัญต่อเด็กมากเพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรม ต่าง ๆ รวมถึงการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษานวัตกรรมส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรีนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3
2. เพื่อศึกษาผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 81 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์
2. ตัวแปรตาม ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

3. เนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาสร้างนวัตกรรมชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 จำนวน 5 ชุด ในแต่ละชุดมี 6 กิจกรรม ประกอบด้วย ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า รูดซิปป ร้อยเข็มขัด ตัวล็อกกำปู ปิดเปิดกระเป๋

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 เป็นเวลา 20 วัน วันละ 30 นาที รวม 10 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กปฐมวัยอายุ 3 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 28 คน
2. ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว จุดประสงค์หลักคือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญในเนื้อหา ชุดฝึกทักษะอาจมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด, ชุดการสอน, หรือแบบฝึกปฏิบัติ
3. ชุดฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กจากผ้าสักหลาด (Quiet Book) ชุดฝึกผ้าสักหลาดคือเป็นชุดฝึกที่ทำจากผ้าสักหลาด ซึ่งออกแบบเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถจับ ลูบ ดึง ปิด เปิด รูด ร้อย แกะ แปะ ฯลฯ ได้ด้วยตนเอง
4. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง ความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของนิ้วมือกล้ามเนื้อมือ ใหญ่ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตาได้เป็นอย่างดีในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันโดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งที่ใช้ในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการทำกิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสี

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้านเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
2. เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมความสามารถในการลงมือปฏิบัติ ได้รับการพัฒนาทักษะกล้านเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้านเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์
3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์สำหรับครูและผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้านเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษา ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมได้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อ มัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ตามหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560
2. ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
4. การวัดและประเมินพัฒนาการทางกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
5. แนวคิดเกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3 - 6 ปี กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน 12 มาตรฐาน ที่ครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคุณภาพ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ในตัวเด็กเมื่อจบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ระบุไว้ในมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จึงถือเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน

ดังนั้น โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุฯ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุคุณภาพ ตามที่มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์กำหนด มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ใช้สำหรับปฐมวัยทุกคน บนฐานความเชื่อที่ว่า เด็กทุกคนสามารถพัฒนาอย่างมีคุณภาพเท่าเทียมกันได้ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์แต่ละพัฒนาการประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ 2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว

และ ประสานสัมพันธ์กัน

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 3 มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ 4 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 5 คุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 6 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียง

มาตรฐานที่ 7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ 8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี

ของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น

ประมุข

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหา

ความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

สรุปได้ว่าประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้เด็กได้รับรู้ เรียนรู้

สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้าผ่านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก

และเปรียบเทียบ จำนวน มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) และเวลา

สาระที่ควรเรียนรู้

สาระที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรม ให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำเสนอสาระการเรียนรู้ นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุ จุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ครูสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้ สอดคล้องกับวัย ความต้องการและความ สนใจ ของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึง ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกาย ให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเองรวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเองและครอบครัว การปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียนการเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่นการรู้จัก แสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือ กับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และ ความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก อย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม

2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชนและบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้อง หรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่น ๆ

3. ธรรมชาติรอบตัว

เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรง และพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4. สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่าสาระสำคัญที่เด็กควรปฐมนิเทศเรียนรู้ ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัวเด็กและสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก โดยผู้ศึกษาได้นำภาพที่สอดคล้องกับสาระที่ควรรู้มาใช้เป็นภาพประกอบนวัตกรรมการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อเล็กผ้าสักหลาด

2. ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

2.1 ความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

สำหรับความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

กุลยาตันติ ผลาชีวะ (2551) กล่าวถึง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง การสร้างเสริมความสามารถในการหยิบจับ คัด เขียนและทำกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อนิ้วมือฝ่ามือและข้อต่อสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) กล่าวว่า กล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ นิ้วมือนั้นเด็กควบคุมได้ดีขึ้นสามารถทำงานประสานกันได้ดีขึ้นเช่นกันโดยเฉพาะนิ้วมือแต่ละนิ้วสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ

พรณิ ช. เจนจิต, (2528) กล่าวว่า เป็นความสามารถในการปรับตัวที่เด็กมีทักษะการใช้มือในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้ เช่น การช่วยตัวเอง การแต่งตัว การทำงานต่าง ๆ ตลอดจนถึงการเล่น

เยาวพา เดชะคุป (2526) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ การทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันของกล้ามเนื้อแขน มือ และนิ้วมือ และประสาทสัมผัสทำให้สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ และช่วยเหลือตัวเอง ใน ชีวิตประจำวันได้อย่างคล่องแคล่วมีประสิทธิภาพตามความถนัดความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กความสามารถของเด็กในการใช้มือ นิ้วมือ และสายตา ซึ่งเป็นการประสานกันของกลไกทางสมองและกายภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเขียน เด็กจะสามารถเขียนสิ่งใดได้ก็ต่อเมื่อมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และสายตาทำงานประสานสัมพันธ์กันได้ดี

วัฒนา บุญญฤทธิ์ (2553) กล่าวถึง ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก คือ การใช้มือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันหรือการเล่นต่าง ๆ ซึ่งเรียกโดยรวมว่าเป็นทักษะการช่วยเหลือตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, (2527) ความสามารถในการบังคับควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคงคล่องแคล่ว

จากการศึกษาความหมายของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก สรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง ความสามารถในการบังคับ ใช้กล้ามเนื้อแขนมือและนิ้วมือ การเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อมือและนิ้วมือให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันดีและสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่วมั่นคง รวมถึงการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพตามความถนัด

2.2 ความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กเป็นการพัฒนา กล้ามเนื้อนิ้วมือที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือการจัดกระทำ หยิบจับ การปั้น การตกแต่งสิ่งต่าง ๆ

จากการศึกษาความสำคัญของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อเด็กกล่าวคือกล้ามเนื้อเล็ก เป็นอวัยวะที่สำคัญการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อตามือนิ้วมือและแขนที่สัมพันธ์กันช่วยในการ พัฒนาการของการรับรู้และสติปัญญาที่ว่องไว และสามารถทำกิจวัตรประจำวันได้คล่องแคล่ว ตลอดจนพื้นฐานความสามารถในการเขียนของเด็กต่อไป

2.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

พัฒนาการของกิเซล (คำวัง สมสุวรรณ. 2551) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการได้กล่าวว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะและมีขั้นตอน พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กนั้นมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคลเมื่อ เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากสภาพความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อต่อมกระดูกและประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนประกอบของการ เปลี่ยนแปลงโดยที่กิเซลได้แบ่งพัฒนาการของเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor behavior) เป็นความสามารถของ ร่างกายที่ครอบคลุมอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด
2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive behavior) เป็นความสามารถในการ ประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวกับระบบความรู้สึก (Motor sensory coordination) เช่น การประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye-Hand coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถใน การใช้มือของเด็ก เช่น ในการตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์การสั่นกระดิ่งการแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว
3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language behavior) ประกอบด้วยวิธีการ สื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตาท่าทางการเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูดการเข้าใจในการสื่อสารกับผู้อื่น
4. พฤติกรรมทางด้านนิสสัยส่วนตัวและสังคม (Personal-Social behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อม และสภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมองและระบบการ เคลื่อนไหวประกอบในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก กิเซล พบว่าก่อนที่

คนเราจะทำอะไรง่าย ๆ เช่น หยิบอาหารใส่ปากได้นั้นมีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะปบชิ้นต่อมาจับของด้วยมือ 4 นิ้วติดกันกับฝ่ามือโดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ สันมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือแล้วใช้หัวแม่มือค่อยๆ เลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้วชี้ไปกว่านั้น ก็เชลได้ตั้งข้อสังเกตว่าการควบคุมปฏิบัติการแห่งกล้ามเนื้อของคนเรามีพัฒนาการเริ่มจากศีรษะจรดเท้าเรียกว่า Cephalo-Caudal Sequence คือหันศีรษะได้ก่อนชันคอแล้วจึงคว่ำคืบนั่งคลานยืนเดินและวิ่งตามล าดับส่วนพัฒนาการการควบคุมปฏิบัติการกล้ามเนื้อเริ่มจากใกล้ลำตัวก่อนเรียกว่า Proximodistal Sequence เช่น ที่แขนขา ทารกบังคับการเคลื่อนไหวแกว่งแขนขาได้ก่อนมือและเท้า เด็กใช้แขนคล้องก่อนมือและใช้มือคล้องก่อนนิ้ว ดังนั้นเด็กเล็ก ๆ เมื่อต้องการจับอะไรจะคว้าไปทั้งตัวต่อมาจะยื่นออกไปเฉพาะแขนแล้วจึงใช้มือและนิ้วดังกล่าว ถ้าจะให้เด็กเล็ก ๆ เขียนหนังสือมักจะได้ตัวโตเพราะกล้ามเนื้อมือยังใช้คล้องได้แต่ขาดแขนไปกว้างๆ ต่อมาเมื่อบังคับกล้ามเนื้อมือบรรลุภาวะแล้วจึงสามารถเขียนตัวเล็ก ๆ ได้เพราะสามารถบังคับกล้ามเนื้อมือและนิ้วได้

ทฤษฎีพัฒนาการของกิเซล (Gesell) ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาพัฒนาการ ได้กล่าวว่าความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กสามารถแบ่งออกเป็นระยะ และมีขั้นตอนพัฒนาการ กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้นมีความสำคัญแก่ชีวิต เพราะเป็นรากฐานของบุคคล เมื่อเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ พฤติกรรมของบุคคลจะมีอิทธิพลมาจากความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่ กล้ามเนื้อ กระดูก และประสาทต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมเป็นส่วนประกอบของการเปลี่ยนแปลง แบ่งพัฒนาการเด็กออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการเคลื่อนไหว (Motor Behavior) เป็นความสามารถของร่างกายที่บังคับอวัยวะต่าง ๆ ของ ร่างกายและความสัมพันธ์ทางด้านการเคลื่อนไหวทั้งหมด
2. พฤติกรรมด้านการปรับตัว (Adaptive Behavior) เป็นความสามารถในการประสานงานระหว่างระบบการเคลื่อนไหวยกัระบบความรู้สึก (Motor Sensory Coordination) เช่น ประสานงานระหว่างตากับมือ (Eye-Hand Coordination) ซึ่งดูได้จากความสามารถในการใช้มือของเด็ก (Manipulation) เช่น การตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นลูกบาศก์การสั่นกระดิ่ง การแกว่งกำไล ฯลฯ ฉะนั้นพฤติกรรมด้านการปรับตัวจึงสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเคลื่อนไหว
3. พฤติกรรมทางด้านภาษา (Language Behavior) ประกอบด้วย วิธีสื่อสารทุกชนิด เช่น การแสดงออกทางหน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวท่าทางของร่างกาย ความสามารถในการเปล่งเสียงและภาษาพูด การเข้าใจในการ สื่อสารกับผู้อื่น
4. พฤติกรรมทางด้านนิสัยส่วนตัวและสังคม (Personal - Social Behavior) เป็นความสามารถในการปรับตัวของเด็กระหว่างบุคคลและบุคคลกับกลุ่มภายใต้ภาวะแวดล้อมและ

สภาพความเป็นจริงนับเป็นการปรับตัวที่ต้องอาศัยความเจริญของสมอง และระบบกาเคลื่อนไหว ประกอบในส่วนที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก็เชลพบว่าก่อนที่คนเราจะทำอะไรง่ายๆ เช่นการหยิบปากกาได้นั้น มีการเรียนรู้หลายขั้น ขั้นแรกทารกใช้มือตะบป ขั้นต่อมาจับด้วยมือนิ้วติดกันกับฝ่ามือโดยเริ่มใช้ฝ่ามือตอนใกล้ๆ ส้นมือ ต่อมาจะเลื่อนไปใช้ใจกลางมือ ครั้นแล้วใช้หัวแม่มือค่อยๆ เลื่อนมาจับ ขั้นสุดท้ายคือการหยิบของด้วยนิ้วหัวแม่มือกับปลายนิ้ว

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสรุป ได้ว่าเด็กจะมีพัฒนาการของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เริ่มมาจากการเคลื่อนไหววัยวะในส่วนต่าง ๆ ที่เรียกว่ากล้ามเนื้อใหญ่ก่อน แล้วจึงค่อยๆ พัฒนามาเป็นการใช้กล้ามเนื้อเล็กซึ่งจะเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการ วุฒิภาวะและการเรียนรู้ของเด็ก

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

3.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

พัฒนาการด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือของเด็ก เกี่ยวกับความสามารถในการขีดเขียน และวาดภาพของเด็ก โดยจะเริ่มใช้มือขีดเขียนเป็นเส้นยุ่งๆ ก่อนยังไม่สามารถขีดหรือเขียนเส้นตามความ ต้องการได้ เส้นจึงไม่ค่อยปะติดปะต่อกัน ลักษณะการจับดินสอยังไม่สามารถจับแบบ 3 นิ้วได้ แต่จะจับใน ลักษณะกำไว้หมดทั้ง 5 นิ้ว และบังคับมือยังไม่ดีเหมือนเด็กอายุ 2 ปี เส้นก็ยังไม่สม่ำเสมอ การบังคับมือยังทำไม่ได้และภาพก็ยังไม่มีความหมาย แต่ต่อมาระยะปลายปีที่ 3 หรือต้นปีที่ 3 จึงสามารถขีดเส้นให้มีความหนักเบาสม่ำเสมอ สามารถบังคับมือไปทิศทางที่ต้องการได้ดีขึ้น แต่ภาพก็ยังไม่มีความหมายนัก ในระยะปลายปีที่ 3 หรือ ต้นปีที่ 4 จึงเริ่มบังคับมือได้เส้นมีความหนักเบาสม่ำเสมอ และการวาดภาพมีความหมายมากขึ้น (ราศีทองสวัสดิ์.2533 : 103-104) ฉะนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีระดับสติปัญญาต่ำ มีความสามารถทางด้านการเรียนรู้ด้านวิชาการน้อย จึงทำให้เกิดความล่าช้า ทางทักษะมือและตา (Delayed Faychoneter Derelopmeat)เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติดังนี้

- 2 ขวบ ยังจับดินสอไม่ได้
- เด็กปกติ 3 ขวบ วาดไม่ได้
- 3-4 ขวบยังเรียงบล็อกซ้อนกัน 5 - 6 ชั้นไม่ได้
- 5-6 ขวบ ยังวาดรูปได้
- เด็กปกติ 3 ขวบ วาดไม่ได้
- 8 ขวบ ยังเขียนชื่อตัวเองไม่ได้ (วารี ธีระจิตร. 2537: 119-120)

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ เป็นประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้ ในการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ประสบการณ์เป็นรูปธรรมโดยตรง ดังนั้นการฝึกการเขียนให้แก่เด็กในระยะเริ่มเขียน ผู้สอนควรจะได้พิจารณาเลือกสื่อที่เหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และธรรมชาติของเด็กด้วย ผู้สอนอาจจะหาวิธีส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมในการเขียนด้วย การให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือ เป็นต้นว่า กิจกรรมการวาดภาพระบายสีด้วยนิ้วมือ การปั้นดินน้ำมัน การเล่นสี ฝึกกระดาศ เศษวัสดุ ฯลฯ ที่สามารถพัฒนา ทักษะการใช้มือ กล้ามเนื้อ และความคิดสร้างสรรค์ (ละออง ชุตติกร. 2529 : 105) กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อตาและมือ ให้สัมพันธ์กัน เพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียน (วราภรณ์ รักวิจัย. 2527 : 36)

3.2 การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

วิธีส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้แก่วิธีการฝึกความพร้อมทางการใช้กล้ามเนื้อเป็น 3 แบบ คือ

แบบที่ 1 ฝึกกล้ามเนื้อและฝึกการบังคับเครื่องมือที่ใช้เขียน ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของมือด้วยการเล่นต่าง ๆ เช่น เล่นโทรศัพท์ จัดโต๊ะ เปลี่ยนเสื้อตุ๊กตา ตัดกระดาษด้วยกรรไกร เขียนภาพด้วยนิ้วมือ ปั้นดินเหนียว ถักสาน และฝึกใช้ชอล์กเขียนบนกระดานดำหรือใช้สีเทียนในกระดาดแผ่นใหญ่ๆ

แบบที่ 2 เพิ่มความสามารถของเด็กในการใช้ภาษา พวกที่ฝึกแบบนี้ เชื่อว่า เป็นการหาประโยชน์ มิได้เพื่อให้เด็กเรียนเขียนก่อนที่จะสามารถอธิบายสิ่งที่เขาคิดได้ เด็กเริ่มเรียนจะต้องมีประสบการณ์อย่างมาก เพื่อที่จะสามารถแสดงความคิดเห็นด้วยตนเองได้ เมื่อเด็กได้ฟังเรื่องราวต่าง ๆ เขาจะต้องได้รับการกระตุ้นให้ได้มีโอกาส วิพากษ์ วิจารณ์ และการออกความคิดเห็นโดยเสรี การเขียนจึงเป็นเครื่องมืออันวิเศษสำหรับขยายคำพูด ความเข้าใจตลอดจนถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดให้ผู้อื่นทราบ

แบบที่ 3 ให้การฝึกฝนเกี่ยวกับพื้นฐานในการเขียนโดยตรง เริ่มแรกใช้เขียนบนกระดานคำก่อน เพื่อให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เข้าใจรูปร่างตัวอักษรที่แท้จริง และรู้จักวิธีเขียน เด็กจะได้รับการเปียบวงกลมเป็น อันดับแรกๆ โดยการกำหนดทิศทางที่เริ่มต้นให้ เช่น เขียนรูปนาฬิกา ขนมหกเหลี่ยม ลูกบอล ฟองสบู่ เป็นต้น ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงวงกลมกับเส้นตรง เช่น ให้อาณาเขตวงกลมมีล้อวาดภาพโค้งวงมีขนไก่ที่ทาง วาดภาพไม้ตะพคมีหัวกลม (Audersou aud Lapp, 1979)จากเอกสารที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้น ทำได้โดยให้เด็ก ฝึกทักษะในการใช้มือหยิบจับ สัมผัสจับวัตถุและทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เด็กได้

เล่นอย่างสม่ำเสมอ การจัด กิจกรรมที่เร้าความสนใจจะช่วยให้เด็กเกิดความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน และไม่เกิดความคับข้องใจ ทั้งยังช่วย ส่งเสริมให้การประสานงานระหว่างสายตาและมือเป็นไปอย่างกลมกลืน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานของการเขียนต่อประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรมช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้ และทางที่จะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้รับประสบการณ์เหล่านั้น ก็โดยใช้วัสดุอุปกรณ์เข้าช่วยในการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ ซึ่งจะนำไปสู่ประสบการณ์เป็นรูปธรรมโดยตรง ดังนั้นการฝึกการเขียนให้แก่เด็กในระยะเริ่มเขียน ผู้สอนควรจะได้พิจารณาเลือกสื่อที่เหมาะสมกับความสนใจ ความต้องการ และธรรมชาติของเด็กด้วย ผู้สอนอาจจะหาวิธีส่งเสริมให้เด็กเกิดความพร้อมในการเขียนด้วย การให้เด็กฝึกทักษะในการใช้มือ เป็นต้นว่า กิจกรรมการวาดภาพระบายสีด้วยนิ้วมือ การปั้นดินน้ำมัน การเล่นเกม สีก กระดาษ เศษวัสดุ ฯลฯ ที่สามารถพัฒนา ทักษะการใช้มือ กล้ามเนื้อ และความคิดสร้างสรรค์ (ละออง ชูติกร. 2529 : 105) กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อตาและมือ ให้สัมพันธ์กับเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการเขียน (วรารณ รักรวิชัย. 2527 : 36)

จากเอกสารที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กนั้น กระทำได้โดยฝึก ทักษะในการใช้กล้ามเนื้อมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการส่งเสริมให้การประสานระหว่างสายตาและมือเป็นไปอย่างกลมกลืน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการเรียนต่อไป ทั้งนี้การจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจจะ ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และส่งผลให้เด็กมีการพัฒนาที่ดีขึ้นความสามารถในการใช้การประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือของเด็ก

4. การวัดและประเมินพัฒนาการทางกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย

การวัดและประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย (Fine Motor Skills) เป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อประเมินความสามารถของเด็กในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก (เช่น นิ้วมือ) และประสานสัมพันธ์กับตาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การหยิบจับ การวาดภาพ การเขียน.

4.1 วิธีการวัดและประเมิน

4.1.1 แบบทดสอบ

ครูอาจใช้แบบทดสอบที่ให้เด็กลากเส้น วาดรูป หรือระบายสี เพื่อประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

4.1.2 การสังเกต

การสังเกตเด็กขณะทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นกับของเล่น การวาดภาพ การเขียน หรือการทำกิจกรรมประดิษฐ์ต่าง ๆ สามารถช่วยให้ครูประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กได้

4.1.3 แบบประเมิน

มีแบบประเมินที่ใช้สำหรับประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก เช่น การใช้กรรไกร การตัด การปะ การวาดรูป การหยิบจับ และการเขียน

4.1.4 กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การวาดภาพ การระบายสี การปั้น การตัดกระดาษ การประดิษฐ์ต่าง ๆ สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้

4.2 เกณฑ์การประเมิน

การใช้กรรไกร เด็กสามารถใช้กรรไกรตัดสิ่งของตามเส้นได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ
การวาดภาพ เด็กสามารถวาดภาพได้ตามแบบและสามารถลากเส้นได้ตามที่ต้องการ
การหยิบจับ เด็กสามารถหยิบจับสิ่งของขนาดเล็กได้โดยไม่หลุดมือ
การเขียน เด็กสามารถจับดินสอได้ถูกวิธีและเขียนได้ตามที่ต้องการ

4.3 ความสำคัญของการวัดและประเมิน

การวัดและประเมินช่วยให้ครูและผู้ปกครองทราบถึงความสามารถของเด็กในด้านกล้ามเนื้อเล็ก ช่วยให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของเด็ก ช่วยให้ครูและผู้ปกครองสามารถวางแผนกิจกรรมและวิธีการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กได้

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่สำคัญเพื่อประเมินความสามารถของเด็กและช่วยให้ครูและผู้ปกครองสามารถส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างเหมาะสม

5.แนวคิดเกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ

5.1 ทฤษฎีของ Jean Piaget – ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา

แนวคิดสำคัญ: เด็กเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และผ่านขั้นตอนของพัฒนาการทางความคิด

- เด็กในวัยปฐมวัยอยู่ในช่วง Pre-operational Stage (อายุ 2–7 ปี)
- มีลักษณะเด่นคือเรียนรู้จากสิ่งของที่จับต้องได้ ใช้สัญลักษณ์ และจินตนาการ

- การใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาด:

- ช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสและเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ
- สนับสนุนการใช้สัญลักษณ์ เช่น รูปภาพแทนความหมาย การต่อเรื่องราว

5.2 ทฤษฎีของ Lev Vygotsky – ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมและเขตพัฒนาที่ใกล้เคียง (ZPD)

แนวคิดสำคัญ: การเรียนรู้เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และเกิดได้ดีเมื่อมี “ผู้ชี้แนะ” หรือสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

- แนวคิดเรื่อง Zone of Proximal Development (ZPD) หมายถึง ช่วงที่เด็กทำเองไม่ได้แต่สามารถทำได้ถ้ามีผู้ช่วยหรือสื่อสนับสนุน
- การใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาด:
 - เป็นสื่อที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ
 - ส่งเสริมให้เด็กได้ตอบ สนทนา และร่วมมือกับเพื่อนในการเรียนรู้

5.3 ทฤษฎีของ Maria Montessori – การเรียนรู้จากประสาทสัมผัส (Sensorial Learning)

แนวคิดสำคัญ: เด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อได้สัมผัสกับสิ่งของจริง ใช้ประสาทสัมผัส และเรียนรู้อย่างอิสระ

- การออกแบบกิจกรรมให้เด็กได้ “จับ-แยก-เปรียบเทียบ” คือหัวใจของแนวคิดมอนเตสซอรี
- การใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาด:
 - ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
 - สนับสนุนให้เด็กจัดกลุ่มสิ่งของ แยกหมวดหมู่ และจัดลำดับตามความคิดของตน

5.4 ทฤษฎีของ Howard Gardner – ทฤษฎีพหุปัญญา (Multiple Intelligences)

แนวคิดสำคัญ: เด็กมีรูปแบบความฉลาดหลากหลาย ไม่จำกัดแค่ด้านภาษาและคณิตศาสตร์

- ชุดฝึกผ้าสักหลาดสามารถกระตุ้นความสามารถหลายด้าน เช่น:
 - ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial) – ผ่านการต่อภาพ
 - ด้านดนตรี (Musical) – ประยุกต์กับการร้องเพลงจากรูปภาพ
 - ด้านร่างกาย (Bodily-Kinesthetic) – การใช้มือหยิบ ตีด แปะ
 - ด้านภาษา – การเล่าเรื่องจากฉากรูปภาพ

5.5 แนวคิดการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play-based Learning)

แนวคิดสำคัญ: การเล่นคือกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

- เด็กเรียนรู้ทักษะชีวิต การแก้ปัญหา และการควบคุมอารมณ์ผ่านการเล่น
- **ชุดฝึกผ้าสักหลาด** = การเรียนรู้เชิงเล่น (Learning through Play) อย่างมีจุดมุ่งหมาย
- สนับสนุนให้เกิดการเล่นอย่างอิสระ กึ่งโครงสร้าง และเล่นเชิงสร้างสรรค์

5.6 สรุปภาพรวมแนวคิดเกี่ยวกับชุดฝึกทักษะ

ทฤษฎี	ความเชื่อมโยงกับชุดฝึกผ้าสักหลาด
Piaget	สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง
Vygotsky	ช่วยเสริมพัฒนาการใน ZPD ด้วยการชี้แนะ
Montessori	สื่อเสริมประสาทสัมผัสและการเรียนรู้ด้วยมือ
Gardner	ตอบสนองรูปแบบความฉลาดที่หลากหลาย
Play-based Learning เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ผ่านการเล่นอย่างมีเป้าหมาย	

5.7 ประโยชน์ของชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาด

1. การใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก
2. สนับสนุนให้เด็กจัดกลุ่มสิ่งของ แยกหมวดหมู่ และจัดลำดับตามความคิดของตนเอง
3. ช่วยให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสและเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ
4. สนับสนุนการใช้สัญลักษณ์ เช่น รูปภาพแทนความหมาย การต่อเรื่องราว
5. เป็นสื่อที่ช่วยให้เด็กเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ
6. ส่งเสริมให้เด็กได้ตอบ สนทนา และร่วมมือกับเพื่อนในการเรียนรู้
7. การเรียนรู้เชิงเล่น (Learning through Play) อย่างมีจุดมุ่งหมาย
8. สนับสนุนให้เกิดการเล่นอย่างอิสระ กึ่งโครงสร้าง และเล่นเชิงสร้างสรรค์
9. ชุดฝึกผ้าสักหลาดสามารถกระตุ้นความสามารถหลากหลาย เช่น
 - ด้านมิติสัมพันธ์ (Visual-Spatial) – ผ่านการต่อภาพ
 - ด้านดนตรี (Musical) – ประยุกต์กับการร้องเพลงจากรูปภาพ
 - ด้านร่างกาย (Bodily-Kinesthetic) – การใช้มือหยิบ ตีต เปะ
 - ด้านภาษา – การเล่าเรื่องจากฉากรูปภาพ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ระบุว่า การพัฒนาทักษะการใช้มือและนิ้วในเด็กเล็ก มีความเชื่อมโยงกับ ทักษะการแก้ปัญหา สมาธิ และการเรียนรู้ในระยะยาว ดังนั้น การให้เด็ก ๆ ได้เล่นเพื่อฝึกการใช้มือ ไม่ใช่แค่เรื่องสนุก แต่เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการเติบโตและการเรียนรู้ในอนาคตอีกด้วย

ชนิษฐา กาบขุนทด (2564) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) วัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) 2) เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ระหว่างก่อนและหลังการใช้ชุด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร (ดิตถานุเคราะห์) ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก แบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเน้นทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียน ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร (ดิตถานุเคราะห์) ที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) จำนวน 10 คน ที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1. แผนการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ถึง ระดับมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 2.67 - 4.67$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) = 0.58 - 1.15 2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ของผู้เรียนหลังเรียนพบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญที่สถิติระดับ .05 และ 3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 โรงเรียนวัดท่าไทร(ดิตถานุเคราะห์) ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมในระดับพึงพอใจมาก ที่ค่าเฉลี่ย $(\bar{X}) = 2.85$

อภิสร่า คำกำยาน (2566) ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ และเพื่อเปรียบเทียบการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย- หญิงอายุ 5 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนชุมชนบ้านสันจำปา จำนวน 13 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ และแบบประเมินการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2/1ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การฉีก ตัด ปะ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล2/1 หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฉีก ตัด ปะ นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 2/1 มีการพัฒนาการในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นทุกคน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ศุภศรี สุตยาภรณ์ (2567) โรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก เด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการวาดภาพพระบายสี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมการวาดภาพพระบายสี 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพพระบายสี กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 3 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนวัดทุ่งลาดหญ้า “ลาดหญ้าวิทยา” จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดกิจกรรมการวาดภาพพระบายสี และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 ก่อนการจัดกิจกรรมวาดภาพพระบายสี อยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กอยู่ในระดับมาก 2) ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนชั้นอนุบาล 1/1 หลังการจัดกิจกรรมวาดภาพพระบายสี นักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1/1 มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กสูงขึ้นทุกคน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการดำเนินการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ ของเด็กปฐมวัยอนุบาลปีที่ 1/3 ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. แบบแผนการทดลอง
5. การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 81 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์
2. แบบประเมินพัฒนาากล้ามเนื้อเล็ก

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

ผู้ศึกษาได้สร้างชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะ
กล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมัทศจรย์

1.2 ศึกษาหลักการ จุดหมาย คุณลักษณะตามวัย ประสบการณ์สำคัญและสาระที่
ควรเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

1.3 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด

1.4 จัดทำโครงสร้างได้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมัทศจรย์ ของเด็ก
ปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น แล้วนำผลการ
พิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข
ก่อนทำต้นฉบับ

1.5 จัดชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมัทศจรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาล
ปีที่ 1/3 โดยทำให้เหมือนของจริงที่เด็ก ๆ ใช้ในชีวิตประจำวันส่วนประกอบสำคัญของชุดฝึกทักษะ
เพื่อใช้ภาพเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้เข้าใจ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนเพื่อให้สะดวกต่อการ
ใช้งานของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ต่อจากนั้นนำชุดฝึกทักษะที่สร้างขึ้น ไปขอรับ
คำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของชุดฝึกทักษะภาพ แล้วแก้ไข
ปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 ได้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมัทศจรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้น
อนุบาลปีที่ 1/3 ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน

ผลการประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีคุณภาพดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 4.54 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 3.51 จึงถือได้ว่าได้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมัทศจรย์
เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 มีคุณภาพเหมาะสม
สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยได้

นำชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมัทศจรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปี
ที่ 1/3ไปดำเนินการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและประเมินคุณภาพ ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 สร้างแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก โดยมีลักษณะเป็น
เกณฑ์การ ประเมิน(Rubrics Asessment) คือ

1. ด้านความคล่องแคล่ว

ระดับ 3 หมายถึงความชำนาญในการใช้มือและนิ้วได้ อย่าง คล่องแคล่วในการ
ปฏิบัติกิจกรรม

ระดับ 2 หมายถึงนักเรียนสามารถทำได้บ้าง โดยมีครูคอยแนะนำ และช่วยเหลือ

ระดับ 1 หมายถึงนักเรียนไม่สามารถทำได้ แม้จะให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจต่าง ๆ

2. ด้านความยืดหยุ่น

ระดับ 3 หมายถึงความสามารถในการ เคลื่อนไหวนี้ว และมือได้เต็มขีดจำกัดของการเคลื่อนไหวนั้น ๆ

ระดับ 2 หมายถึงนักเรียนสามารถทำได้บ้าง โดยมีครูคอยแนะนำและช่วยเหลือ

ระดับ 1 หมายถึงนักเรียนไม่สามารถทำได้ แม้จะให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจต่าง ๆ

3. ด้านความสามารถในการควบคุม

ระดับ 3 หมายถึง ความสามารถควบคุมการใช้นิ้วมือและมือ นิ้ว และมือได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้หรือการปฏิบัติกิจกรรม

ระดับ 2 หมายถึงนักเรียนสามารถทำได้บ้าง โดยมีครูคอยแนะนำและช่วยเหลือ

ระดับ 1 หมายถึงนักเรียนไม่สามารถทำได้ แม้จะให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจต่าง ๆ

4.ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือ กับตา

ระดับ 3 หมายถึงความสามารถการใช้นิ้วมือและมือ ปฏิบัติ กิจกรรม ร่วมกันกับการมองเห็น

ระดับ 2 หมายถึงนักเรียนสามารถทำได้บ้าง โดยมีครูคอยแนะนำและช่วยเหลือ

ระดับ 1 หมายถึงนักเรียนไม่สามารถทำได้ แม้จะให้แรงเสริมหรือแรงจูงใจต่าง ๆ

2.2 นำแบบการประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและด้านปฐมวัย เพื่อขอข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๓ ท่าน

2.3 นำแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กที่ผ่านการประเมินแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไข

2.4 จัดทำแบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ กลุ่มเป้าหมายต่อไป

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

การทดลองครั้งนี้เป็นทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยนำชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้น

อนุบาลปีที่ 1/3 ที่ได้รับการประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และปรับปรุงแก้ไข แล้วไปทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ จำนวน 28 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. ผู้ศึกษาแนะนำชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ทั้ง 5 ชุดและให้เด็กดูเพื่อสร้างความคุ้นเคยและสำรวจความสนใจ

2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 จำนวน 20 วัน โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งละ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาคุณภาพของชุดชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัด ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนแบบประเมินกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 กับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 โดยใช้ค่าสถิติ t – test (One-sample test for the mean)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 และเพื่อศึกษาผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาด ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา ใน t – distribution
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการใช้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3

ตอนที่ 2 ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการใช้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 พบว่า ได้ชุดฝึกทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ อนุบาลปีที่ 1/3 ที่ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

ผู้ศึกษาได้นำผลคะแนนจากการทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังได้จัดประสบการณ์โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์กับเกณฑ์ ร้อยละ 70

ดังตาราง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยจำแนกรายด้านกับเกณฑ์ร้อยละ 70 ของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน 28 คน

ทักษะ	จำนวน นักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ค่าเฉลี่ย ร้อยละ	เกณฑ์ ร้อยละ	t	Sig
จำนวน	28	7.739	0.449	77.39	70	7.90**	0.0000
ด้านความคล่องแคล่ว	28	7.957	0.562	79.57	70	8.16**	0.0000
ด้านความยืดหยุ่น	28	7.609	0.499	76.09	70	5.85**	0.0000
ด้านความสามารถใน การควบคุม	28	7.957	0.562	79.57	70	8.16**	0.0000
ด้านการประสาน สัมพันธ์ระหว่างมือกับ ตา	28	7.609	0.499	76.09	70	5.85**	0.0000
ด้านการรับรู้โดยการ สัมผัส	28	7.957	0.562	79.57	70	8.16**	0.0000
ภาพรวม	28	7.805	0.522	78.05	70	7.35**	0

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนด้านความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.739 คิดเป็นร้อยละ 77.39 และมีค่า t เท่ากับ 7.90** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.957 คิดเป็นร้อยละ 79.57 และมีค่า t เท่ากับ 8.16** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความยืดหยุ่นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.609 คิดเป็นร้อยละ 76.09 และมีค่า t เท่ากับ 5.85** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คะแนนด้าน

ความสามารถในการควบคุมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.957 คิดเป็นร้อยละ 79.57 และมีค่า t เท่ากับ 8.16** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.609 คิดเป็นร้อยละ 76.09 และมีค่า t เท่ากับ 5.85** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการรับรู้โดยการสัมผัสค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.957 คิดเป็นร้อยละ 79.57 และมีค่า t เท่ากับ 8.16** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.805 คิดเป็นร้อยละ 78.05 และมีค่า t เท่ากับ 7.35** ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 และเพื่อศึกษาผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ หลังการจัดประสบการณ์โดยใช้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาธาตุ สังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์และแบบประเมินกล้ามเนื้อเล็ก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t – test (One-sample test for the mean) ผู้ศึกษาได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผล

1. ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 พบว่า ได้นวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3
2. ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์พบว่า มีคะแนนทักษะกล้ามเนื้อเล็กที่เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากสรุปผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 พบว่า ได้ นวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 จำนวน 5 ชุด ที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดี ถึงดีมาก ทั้งนี้เพราะผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน โดยศึกษาหลักการ จุดหมาย คุณลักษณะตาม

วัย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547) และศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดกล้ามเนื้อมัดเล็กระดับปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3 ปี เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบเนื้อหาให้เหมาะสมกับทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กรวมทั้งได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดฝึกทักษะ เพื่อช่วยให้สร้างชุดฝึกทักษะได้เหมาะสมกับทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยซึ่งไม่สามารถอ่านหนังสือได้แต่ชอบดูหนังสือที่มีภาพประกอบขนาดใหญ่ มีสีสันสดใสสวยงาม และเข้าใจความหมายของภาพได้ และเนื่องจากในการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์สำคัญ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 โดยผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 นอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กแล้วยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการพัฒนากล้ามเนื้อควบคู่ไปกับพัฒนาการ ด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายพิน มะโนรัตน์และคณะ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริม พัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนหนองข่าป่าหวาย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจเจริญ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 ได้มาโดย การสุ่ม อย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ชนิด คือ แผนการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ มีระดับคุณภาพเหมาะสมมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44) และ แบบทดสอบวัดพัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก จำนวน 10 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ .67 - 1.00 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ (t-test) แบบ Dependent Sample t ผลการวิจัย พบว่า พัฒนาการกล้ามเนื้อเล็ก โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยรวม และรายด้านหลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

2.ผลการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 หลังการจัดประสบการณ์โดยชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์พบว่า มีคะแนนทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กที่เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รวีพร ผาด่าน (2557) ได้ศึกษาเรื่อง ความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ

สร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ มี จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและ หลังได้รับการจัด กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุระหว่าง 4 – 5 ขวบ ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ของโรงเรียนบ้านพุบ่อง ป่าชี ตำบลห้วยขมิ้น อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 13 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ ทดลองด้วยตนเอง โดยทำการ ทดลอง สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวมระยะเวลาในการทดลอง 5 สัปดาห์ รวม ทั้งสิ้น 25 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์การฝึก ตัด ปะ เศษวัสดุ และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็ก ปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แล้วทดลองโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวก่อน-หลังการ ทดลอง สถิติที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบทีแบบ กลุ่มตัวอย่าง ไม่อิสระ จาก ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์การ ฝึก ตัด ปะเศษวัสดุ มีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กหลังการทดลองอยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าก่อน ทดลองอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ในการกำหนดกิจกรรมชุดฝึกทักษะ บางกิจกรรมควรให้มีการทำซ้ำในแต่ละทักษะ เป็นจำนวนครั้งที่มากขึ้น เพื่อให้เห็นผลชัดเจนว่า เด็กมีทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กในแต่ละด้าน เพิ่มมากขึ้น
๒. การเลือกกิจกรรมที่มีการสอนทักษะที่มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับเด็ก มีการ เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และครูควรทำกิจกรรมเป็นตัวอย่างให้เด็กดูก่อนให้เด็กลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรให้มีการเพิ่มระยะเวลาในการทำกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อจะช่วยให้ยืนยันได้ว่า กิจกรรม จะสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กนั้นได้รับการพัฒนา จริง
๒. ควรกำหนดกิจกรรมให้มีความสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ของเด็กเพื่อให้มีความ น่าสนใจ และเป็นการเสริมเนื้อหาความรู้ในเรื่องที่เด็กกำลังเรียนอยู่ให้ดียิ่งขึ้น

การเผยแพร่

เผยแพร่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์

1. โรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลจุน
2. โรงเรียนพนมมาศพิทยากร
3. โรงเรียนวัดเขาคันธมาศม์
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเจ้าพระยาสุรศักดิ์

บรรณานุกรม

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (๒๕๕๑). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เบน-เบส บุ๊คส์

กุลยาตันติ ผลาชีวะ. (๒๕๕๑). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก. กรุงเทพฯ : เบน-เบส
คำวัง สมสุวรรณ. (๒๕๕๑). การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย
โดยการจัด

กิจกรรมการปั้นดิน. ปรินญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
ญาณิศา บุญพิมพ์. (๒๕๕๒). การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดย
ใช้กิจกรรม

ประกอบอาหารประเภทขนมไทย. ปรินญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพฯ.

นลินี เชื้อวนิชชากร. (๒๕๕๕). วิธีการสร้างกล้ามเนื้อมือให้แข็งแรง. ปรินญานิพนธ์
มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

ปริษา บุญมาศ. (๒๕๕๑). ทักษะการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์

เน้นการผสมสี ปรินญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
ผกาภานต์ น้อยเนียม. (๒๕๕๖). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กอายุ ๔-๕ ปี
ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยดิน. ปรินญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพฯ.

วัฒนา บุญฤทธิ. (๒๕๕๓). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ดับเบิ้ลยู มีเดีย
สุปราณี งามหลอด. (๒๕๕๗). ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะการปั้นที่มีต่อทักษะการคิดเชิง
เหตุผลของ

เด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.

สมศรี เมฆไพบูลย์วัฒนา. (๒๕๕๑). ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยที่
ได้รับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ร้อยดอกไม้. ปรินญานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
กรุงเทพฯ.

สรวงพร กุศลสง. (๒๕๕๓). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาสื่อการเรียนรู้และของเล่นเด็ก
ปฐมวัย.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๕๒). **กล้ามเนื้อมัดเล็ก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว

พัฒนาการของกีเซล (คำวัง สมสุวรรณ. ๒๕๕๑)

(พรรณี ช. เจนจิต, 2528)ความสามารถในการบังคับควบคุมกล้ามเนื้อนิ้วมือในการประกอบ
กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมั่นคงคล่องแคล่ว

คู่มือการส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กโดยใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาด

มหัศจรรย์

ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยยึดหลักการเลี้ยงดู ควบคู่กับการให้การศึกษาโดยคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัยด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อ สร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและ สังคมซึ่งการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดเป็นรูปกิจกรรมบูรณา การผ่านการเล่นเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้ง ด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาโดยการบูรณาการกิจกรรม 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) การจัดสิ่งแวดล้อมให้เด็กจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัสได้เล่น และคุ้นเคยกับ สิ่งแวดล้อมด้วยตัวเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงอันจะเป็นรากฐานที่จะทำให้เด็กเจริญเติบโต ขึ้นเป็นผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ มีความมั่นใจรู้จักประจักษ์คุณค่าแสวงหาความรู้มีใช้คอยแต่จะ ลอกเลียนแบบผู้อื่น (เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา, 2536)

ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก หมายถึง ความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของนิ้วมือ กล้ามเนื้อมือ ใหญ่ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตาได้เป็นอย่างดีในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่ง มีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันโดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งที่ใช้ใน การประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการทำ กิจกรรมศิลปะการวาดภาพระบายสี การใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้ใช้ กล้ามเนื้อสายตาร่วมกับมือ เพราะการประสานงานของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กยังไม่พร้อม เท่าที่ควร ส่งผลให้การเขียนการวาดภาพ และการหยิบจับดินสอของเด็กยังไม่ถูกวิธี เนื่องจาก กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กยังไม่แข็งแรงเท่าที่ควรการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมือและนิ้วของลูก ไม่ จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษหรือของเล่นราคาแพง แต่สามารถทำได้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นและฝึกใช้มืออย่างอิสระ ก็ช่วยให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาทักษะสำคัญที่มี เด็กอายุ 6 เดือน ที่เริ่มคว้าของได้ดี: ใช้เสื่อผ้า ตุ๊กตาผ้า หรือของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกันให้ลูก ลองจับการฝึกพัฒนากล้ามเนื้อมือและนิ้วของลูก ไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษหรือของเล่นราคา

แพ่ง แต่สามารถทำได้จากกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เพียงแค่ เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นและฝึกใช้มือ อย่างอิสระ ก็ช่วยให้เด็ก ๆ ได้พัฒนาทักษะสำคัญที่มีเด็กอายุ 6 เดือน ที่เริ่มคว้าของได้ดี: ใช้ เสื้อผ้า ตุ๊กตาผ้า หรือของเล่นที่มีพื้นผิวแตกต่างกันให้ลูกลองจับเด็กที่โตขึ้น และเริ่มเข้าใจคำสั่ง: ให้ลูกลองหยิบของตามที่พ่อแม่บอก เช่น “หยิบลูกบอลให้แม่” โดยเฉพาะในช่วงวัย 0 - 3 ขวบ สมรรถนะของเด็กกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีการสร้างเส้นประสาท มากกว่าล้านจุดเชื่อมต่อใน ทุก ๆ วินาที ดังนั้น การให้ลูกได้เล่นและใช้มือสำรวจโลก จึงเป็นการกระตุ้นพัฒนาการสมองที่สำคัญยิ่งงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ระบุว่า การพัฒนาทักษะการใช้มือและนิ้วในเด็ก เล็ก มีความเชื่อมโยงกับ ทักษะการแก้ปัญหา สมาธิ และการเรียนรู้ในระยะยาว ดังนั้น การให้เด็ก ๆ ได้เล่นเพื่อฝึกการใช้มือ ไม่ใช่แค่เรื่องสนุก แต่เป็นการปูพื้นฐานสำหรับการเติบโตและการ เรียนรู้ในอนาคตอีกด้วย การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก (fine motor skills) ตามแนวคิดของมอนเตส ซอรี คือการฝึกฝนทักษะที่เกี่ยวข้องกับการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ๆ ในมือและนิ้ว, เช่น การหยิบ จับ, เขียน, วาด, หรือใช้เครื่องมือต่าง ๆ. แนวคิดนี้เน้นให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง, เช่น การร้อยลูกปัด, การระบายสี, หรือการใช้เครื่องมือในชีวิตประจำวัน. การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก นี้มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน, เช่น การเขียน, การผูกเชือก รองเท้า, หรือการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี

สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการ เรียน การสอน สื่อการเรียนรู้เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตาม จุดประสงค์ ที่วางไว้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เขื่อนามธรรมเข้าใจยาก กลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบ ด้วยตนเอง สื่อการเรียนรู้ประกอบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคมและสติปัญญา ควรเป็นสื่อของจริง สื่อธรรมชาติ สื่อที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก สื่อ สะท้อนวัฒนธรรม สื่อที่ปลอดภัยต่อตัวเด็ก สื่อเพื่อพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ ให้ครบทุกด้าน สื่อที่ เอื้อให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า โดยการจัดการใช้สื่อเริ่มต้นจากสื่อของจริง ภาพถ่าย ภาพโครงร่าง และสัญลักษณ์ ทั้งนี้การใช้สื่อต้องเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความแตกต่างระหว่าง บุคคล ความสนใจและความต้องการของเด็กที่หลากหลาย (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2547

ชุดฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและ ทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้ว. จุดประสงค์หลักคือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีความชำนาญในเนื้อหา. ชุดฝึกทักษะอาจมีรูปแบบต่าง ๆ เช่น แบบฝึกหัด, ชุดการสอน, หรือแบบ ฝึกปฏิบัติ ชุดฝึกกล้ามเนื้อมัดเล็กจากผ้าสักหลาด (Quiet

Book) ชุดฝึกผ้าสักหลาดคือเป็นชุดที่ทำจากผ้า(มักเป็นผ้าสักหลาด) ซึ่งออกแบบเป็นกิจกรรมที่เด็กสามารถจับ ลูบ ดึง ปิด เปิด รูด ร้อย แกะ แปะ ฯลฯ ได้ด้วยตนเอง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้จัดทำชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดเพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กอันเป็นพื้นฐานความสามารถในการบังคับการเคลื่อนไหวของนิ้วมือกล้ามเนื้อมือ ใหญ่ ให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับสายตาได้เป็นอย่างดีในการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวันโดยกล้ามเนื้อมัดเล็กเป็นอวัยวะหนึ่งที่ใช้ในการประกอบกิจวัตรประจำวันด้วยตนเองได้อย่างคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพ)

จุดมุ่งหมาย

- 1.เพื่อใช้ประกอบการจัดประสบการณ์การส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1
- 2.เพื่อส่งเสริมทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 1
- 3.เพื่อให้เด็กมีกล้ามเนื้อมัดเล็กที่แข็งแรงในการทำกิจกรรมต่างๆ

เนื้อหา

ในการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่1ผู้ศึกษาได้สร้างนวัตกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ จำนวน 10 ชุด ใน1ชุดมีกิจกรรม 6 กิจกรรมดังต่อไปนี้

- กิจกรรมติดกระดุม
- กิจกรรมผูกเชือกกรองเท้า
- กิจกรรมรูดซิปป
- กิจกรรมร้อยเข็มขัด
- กิจกรรมตัวล็อกกำปู
- กิจกรรมปิดเปิดกระเป๋า ฯลฯ

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 เป็นเวลา 20 วัน วันละ 30 นาที รวม 10 ชั่วโมง

ส่วนประกอบ

ส่วนประกอบของชุดฝึกทักษะใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

1. จุดประสงค์
2. วิธีการเล่น
3. ประโยชน์

คำแนะนำสำหรับผู้สอน

คำแนะนำสำหรับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรม ชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3

1. ก่อนใช้ควรศึกษาคู่มือการใช้แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
2. ศึกษาแนวทางจัดกิจกรรมชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ให้ถูกต้อง
3. ตรวจสอบและจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนรู้ เครื่องมือวัดและประเมินผลที่กำหนดไว้ให้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่จะใช้งานได้ดี
4. ก่อนจัดกิจกรรมครูควรชี้แจงบทบาทและหน้าที่ของเด็กปฐมวัยและกำหนดข้อตกลงร่วมกัน
5. ขณะปฏิบัติกิจกรรมครูควรเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำกลุ่มเด็กที่ปัญหาโดยเน้นให้เด็กได้ร่วมคิด ร่วมทำจากการปฏิบัติจริงและร่วมกันสรุปการเรียนรู้
6. วัดและประเมินผลจากการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งให้ผู้สอนบันทึกผลการเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดและสรุปผลลงในแบบสังเกตพฤติกรรม/ ความสามารถของเด็กปฐมวัย

ชุดฝึกผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1/3

วัตถุประสงค์

1. ฝึกความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
2. ฝึกความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
3. ฝึกความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
4. ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

วิธีการเล่น

1. ให้เด็กจับกลุ่มละ 4-5 คนตามสมัครใจ นั่งให้เรียบร้อย
2. ให้อาสาสมัครออกมาหยิบชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์
3. ครูอธิบายสาธิตการเล่นชุดฝึกทักษะใช้ชุดฝึกผ้าสักหลาดมหัศจรรย์ให้เด็กดู
4. ให้เด็กเล่นโดยครูดูแลอย่างใกล้ชิดและสังเกตพฤติกรรมของเด็ก

5. เมื่อเล่นเสร็จให้เด็กเอาชุดชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์เก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
6. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงการเล่นชุดฝึกทักษะผ้าสักหลาดมหัศจรรย์

ประโยชน์

1. พัฒนาทักษะความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กได้คล่องแคล่ว
2. พัฒนาทักษะความสามารถในการยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อเล็ก
3. พัฒนาทักษะความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก
4. พัฒนาทักษะความสามารถการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
5. ความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ
6. ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
7. พัฒนาด้านร่างกาย/ อารมณ์ /สังคม/สติปัญญา

ภาพประกอบการผลิตสื่อ

ภาพประกอบการจัดกิจกรรม

ประวัติเจ้าของผลงาน

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางยุพิน นามจิต
วัน เดือน ปีเกิด	30 มกราคม 2511
สถานที่เกิด	อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	88/161 ม.9 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
1มิ.ย พ.ศ. 2548 – 31 พ.ค. พ.ศ. 2550	ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
1 มิ.ย. พ.ศ. 2550 – 30ต.ค. 2555	ตำแหน่ง ครู โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
1 พ.ย. พ.ศ. 2555 – 19 ก.ค. 2555	ตำแหน่ง ครูชำนาญการ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
20 ก.ค.พ.ศ. 2558 – ปัจจุบัน	ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีมหาราชา ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ประวัติการศึกษา

ปี ๒๕๔๐	ครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอก การศึกษาปฐมวัย จาก สถาบันการศึกษาราชภัฏยะเชิงเทรา
---------	---

คู่มือการใช้แบบสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

คำชี้แจง

๑. แบบสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กของเด็กปฐมวัย ใช้สังเกตพฤติกรรมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๑ อายุ ๓-๔ ปี โดยสังเกตเป็นรายบุคคล

๒. พฤติกรรมที่สังเกตและบันทึกลงในแบบสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กมี ๓ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ใช้มือจับดินสอหรืออุปกรณ์อย่างถูกต้องวิธีในการขีดเขียน

๒.๑.๑ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๑.๒ ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๑.๓ ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๑.๔ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

๒.๒ จับและใช้กรรไกรเล็กที่ปลายมนตัดกระดาษได้

๒.๒.๑ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๒.๒ ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๒.๓ ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๒.๔ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

๒.๓ วาดรูปคนที่มีส่วนประกอบอย่างน้อยสามส่วน

๓.๓.๑ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๓.๓.๒ ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๓.๓.๓ ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๓.๓.๔ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

๒.๔ การจุดสีโดยใช้สำลีพันก้าน

๒.๔.๑ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๔.๒ ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๔.๓ ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก

๒.๔.๔ การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา

๓. แบบสังเกตความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ออกเป็น ๓ ระดับคะแนน คือ ๑, ๒ และ ๓

เกณฑ์การให้คะแนน

เมื่อผู้วิจัยสังเกตเห็นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กควบคุมไปขณะที่ทำกิจกรรมชุดฝึกทักษะผ้า สักหลาดมหัศจรรย์ ผู้สังเกตให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน ถ้าพบว่า พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็ก อยู่ในระดับใดให้ใส่เครื่องหมาย (□) ลงในช่องระดับคะแนนของแบบบันทึกคะแนน

คำอธิบายการให้คะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	ระดับ คะแนน
1. ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	
1.1 เคลื่อนไหว ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมไม่คล่องแคล่วหรือต้องให้ครูช่วย	1
1.2 เคลื่อนไหว ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้	2
1.3 เคลื่อนไหว ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว	3
2. ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	
2.1 ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้ แต่ต้องให้ครูช่วย	1
2.2 ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้ตามที่กำหนด ควบคุมการทำงานของมือและนิ้วมือได้	2
2.3 ใช้มือและนิ้วมือในการปฏิบัติกิจกรรมได้ตามที่กำหนด ควบคุมการทำงานของมือและนิ้วมือได้อย่างมั่นคงและแม่นยำ	3
3. ความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก	
3.1 ไม่สามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ ต้องมีครูช่วย	1
3.2 ควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้	2
3.3 ควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือได้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ หรือปฏิบัติกิจกรรมโดยไม่ออกนอกเส้นที่กำหนด	3
4. การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	
4.1 ไม่สามารถเคลื่อนไหวใช้สายตา นิ้วมือและมือทั้งสองข้างทำกิจกรรมร่วมกันได้ ต้องมีครูช่วย	1
4.2 เคลื่อนไหวใช้สายตา นิ้วมือและมือทั้งสองข้างทำกิจกรรมร่วมกันได้ แต่ไม่คล่องแคล่ว มีติดขัด	2
4.3 เคลื่อนไหวใช้สายตา นิ้วมือและมือทั้งสองข้างทำกิจกรรมร่วมกันโดยทำงานประสานสัมพันธ์กันได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดขัด	3